

कर शिक्षा पुस्तिका

कर सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गरी कर कानुनको परिपालनाको अवस्था सुधार गर्ने र आर्थिक ऐन, २०८१ ले ल्याएका करसम्बन्धी प्रावधानबारे करदातालाई जानकारी गराई बढीभन्दा बढी करदाता उक्त सुविधाबाट लाभान्वित हुने अवस्था सिर्जना गर्ने र कर कानुनसम्बन्धी सामान्य जानकारीको अभावमा कुनै पनि करदाता थप कर, शुल्क, ब्याज र जरिवानामा पर्नु नपरोस् भन्ने अभिप्रायले यो "कर शिक्षा पुस्तिका" प्रकाशन गरिएको छ। यस पुस्तिकाका विभिन्न खण्डमा कर कानुनसम्बन्धी आधारभूत जानकारी, आय विवरणका प्रकार र दाखिला गर्नुपर्ने आयकरसम्बन्धी जानकारी, भुक्तानीमा करकट्टी र करका दरसम्बन्धी जानकारी र आर्थिक ऐन, २०८१ ले गरेका कर सम्बन्धी व्यवस्था बारेमा जानकारी समावेश गरिएको छ।

यस पुस्तिकाको अध्ययनबाट आफू लाभान्वित भई अन्य करदाताहरूलाई समेत सोसम्बन्धी जानकारी दिई स्वेच्छिक कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने कार्यमा सहयोग गरिदिनुहुने छ भन्ने अपेक्षा गरिएको छ।

आय र आयकर:

आय भन्नाले कुनै पनि व्यक्तिले एक आय वर्षमा रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट प्राप्त गरेको आय तथा आमदानी सम्झनु पर्दछ र सो आय आर्जन गरेबापत ऐन बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने करलाई आयकर भनिन्छ।

द्रष्टव्य : आय वर्ष भन्नाले कुनै वर्षको श्रावण एक गतेदेखि अर्को वर्षको आषाढ मसान्तसम्मको अवधि सम्झनु पर्दछ। जस्तो: आय वर्ष २०८०/०८१ भन्नाले २०८० को साउन देखि २०८१ को असार सम्म बुझनु पर्दछ।

आयका शीर्षक:

- व्यवसायको आय
- लगानीको आय
- रोजगारीको आय
- आकस्मिक लाभ आय

व्यवसायका लागि स्थायी लेखा नम्बर अनिवार्य (आयकर ऐन, २०५८)

- कुनै पनि व्यक्ति वा निकायले कारोबार गर्नुभन्दा पहिले स्थायी लेखा नम्बर लिनुपर्ने। (दफा ७८(४))
- स्थायी लेखा नम्बर नलिएकै कारणबाट कुनै व्यक्तिले करको दायित्वबाट उन्मुक्ति नपाउने। (दफा ७८(५))

कर शिक्षा पुस्तिका

- यो ऐन वा यस ऐनअन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई ५ हजार रुपियाँदेखि २५ हजार रुपियाँसम्म शुल्क लाग्ने। (दफा ११९ क)

स्थायी लेखा नम्बर (Permanent Account Number – PAN)

- स्थायी लेखा नम्बर व्यक्ति वा निकायको दर्ता गर्ने प्रयोजनका लागि जारी गरिने ९ अङ्कको अद्वितीय (UNIQUE) नम्बर हो। एक प्राकृतिक व्यक्तिले जतिसुकै रोजगारी, व्यवसाय वा लगानी गरेतापनि स्थायी लेखा नम्बर एउटै हुन्छ। (ONE PERSON, ONE PAN) तर निकायकाहकमा छुट्टै स्थायी लेखा नम्बर लिनुपर्ने।
- व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि व्यक्ति स्वयम् कार्यालयमा उपस्थित हुनुपर्ने र बायोमेट्रिक गरेपछि मात्र स्थायी लेखा नम्बर प्राप्त हुने।

स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि पेस गर्नुपर्ने कागजातहरूको विवरण

व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (P-PAN) का लागि:-

- हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साइजको फोटो १ प्रति।
- नागरिकताको प्रतिलिपि।
- गैर नेपाली नागरिकका लागि आधिकारिक प्रमाण र परिचयपत्रको प्रतिलिपि।
- आन्तरिक राजस्व विभागको वेबसाइट www.ird.gov.np मा लगअन गरी करदाता पोर्टलमार्फत करदाता आफैले अनलाइनमार्फत पेस गरेको आवेदन।

व्यक्तिगत फर्मका लागि (प्रोप्राइटरसिप)

- व्यवसाय दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- करदाता स्वयम् उपस्थित भई बायोमेट्रिक गर्नुपर्ने
- आफ्नै घरमा कारोबार गर्ने भएमा जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि
- बहाल/भाडामा भए घर/जग्गा भाडाको सम्झौता पत्रको प्रतिलिपि
- गैर नेपाली नागरिकका लागि आधिकारिक प्रमाण र परिचयपत्रको प्रतिलिपि
- यस अघि P-PAN लिईसकेको वा यस अघि व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिई स्थगन गरेको भएमा सो कार्ड पेस गर्ने वा निवेदनमा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गर्नुपर्ने।
- व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिईसकेको प्राकृतिक व्यक्तिले नयाँ फर्म दर्ता गरेको भए नयाँ स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन नदिई साविककै स्थायी लेखा नम्बरमा

कर शिक्षा पुस्तिका

- मुख्य चोकबाट कारोबार स्थल सम्मको नक्सा अतिरिक्त कारोबार थप गर्न निवेदन दिनुपर्ने।

निकाय (प्रा.लि., सहकारी, संस्था, समूह, साझेदारी फर्म, उपभोक्ता समिती आदि) का लागि:-

- प्रबन्ध पत्र / नियमावली / साझेदारी सम्झौतापत्र / विधान / विनियमको प्रतिलिपि (दर्ता गर्ने निकायले प्रमाणित गरेको हुनुपर्ने)।
- सञ्चालक वा साझेदारहरू वा संस्थाको कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको नागरिकताको प्रतिलिपि।
- पदाधिकारीहरूको बैठक बसी स्थायी लेखा नम्बर लिन अख्तियारी तोकिएको निर्णय/माइन्ड्युट गरी उक्त माइन्ड्युटको प्रतिलिपि।
- निकाय/संस्थाको छाप।
- निकायको आफ्नै घर भएमा जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि र बहाल/भाडामा भए घर/जग्गा बहाल सम्झौतापत्रको प्रतिलिपि।
- मुख्य चोकबाट कारोबार स्थलसम्मको नक्सा।
- स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि अख्तियारी तोकिएको व्यक्तिले व्यक्तिगत वा व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिएको भए सो को प्रतिलिपि/नलिएको भए नागरिकता र पासपोर्ट साइजको फोटोसहित उपस्थित भई निजले समेत व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर लिनुपर्ने।

संयुक्त उपक्रम (Joint Venture) का लागि:-

- फर्महरूबीचको सम्झौता पत्र
- सबै फर्महरूको कर चुक्ताको प्रमाणपत्र
- कार्य प्रदान गर्ने निकायसँगको सम्झौतापत्र वा आशयपत्र
- साझेदारहरूको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- ठेक्का इजाजतपत्र (नवीकरण भएको) को प्रतिलिपि र छाप।
- घर बहाल सम्झौता पत्र।

Withholder PAN (W-PAN) लिनका लागि:-

- अग्रिम करकट्टी गर्ने निकायले तोकिएको ढाँचामा आधिकारिक लेटरप्याडमा निवेदन पेस गर्नुपर्ने (अनलाइनमार्फत पेस गर्न सकिने)
- कार्यालयको छापसहित तोकिएको प्रतिनिधि उपस्थित हुनुपर्ने।

कर शिक्षा पुस्तिका

आय विवरण पेस गर्ने अनुसूचीहरू: डे-०१, डे-०२, डे-०३ र डे-०४

डे-०१ विवरण(आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४ (४))

- कुनै आय वर्षमा कुनै व्यक्तिको नेपालमा स्रोत भएको व्यवसायबाट मात्र आय भएको।
- औषधि उपचारबापत तथा अग्रिम कर कट्टीबापत कर मिलान गर्न दाबी नगरेको।
- आर्थिक ऐन, २०७८ अनुसार आ. व. २०७८।७९ देखि आयविवरण पेस गर्दा व्यवसायबाट प्राप्त आय रु. ३ लाख रुपियाँ र व्यावसायिक कारोबार रु. ३० लाख रुपियाँभन्दा बढी नभएको भनी कारोबारको सीमा थप गरेको।
- आ. व. २०७९।०८०, २०८०।०८१ र २०८१।०८२ मा पनि सोही व्यवस्था लागु हुने।

डे-०१ विवरण भर्ने करदाताले दाखिला गर्नुपर्ने कर रकम

- महानगरपालिका वा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा: रु. ७,५००/-
- नगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसायगर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा: रु. ४,०००/-
- माथि क र ख बाहेक अन्य कुनै स्थानमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा: रु. २,५००/-

डे-०२ विवरण (दफा ४ (४क))

- सम्बन्धित आय वर्षमा व्यक्तिको नेपालमा स्रोत भएको व्यवसायबाट प्राप्त आय मात्र भएको
- दफा ५१ बमोजिम औषधि उपचार खर्चबापत कर मिलान गर्न दाबी नगरेको
- व्यवसायको कारोबार वार्षिक ३० लाख रुपियाँभन्दा बढी र एक करोड रुपियाँसम्म भएको र रु १० लाख भन्दा कम आय भएको।
- डाक्टर, इन्जिनियर, लेखा परीक्षक, कानून व्यवसायी, खेलाडी, कलाकार, परामर्शदातालगायतका प्राकृतिक व्यक्तिले प्रदान गर्ने परामर्श तथा विशेषज्ञ सेवाबापतको आय नभएको।
- कारोबारमा आधारित कर दाखिला गर्ने करदाताले प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि पौष २० सम्मको कारोबारमा र असार २० सम्मको कारोबारको आधारमा २ किस्ता गरी कर दाखिला गर्नुपर्दछ र सोबमोजिमको पहिलो किस्ताको विवरण पौष मसान्तभित्र पेस गर्नुपर्ने।

- किस्ताको विवरण दाखिला नगरेमा रु. ५,०००/- जरिवाना लागने।

डे-०३ विवरणः

- कम्पनी ऐन अन्तर्गत दर्ता भएका कम्पनी, साझेदारी फर्म र अन्य निकायले आय विवरण पेस गर्दा विभागले तोकेको मापदण्ड पूरा गरी आय विवरण पेस गर्ने।
- अग्रिम कर कट्टीवापत कर मिलान गर्न दावी गरेको।
- व्यवसायको कारोबार रु. १ करोड रुपियाँ भन्दा बढी भएको व्यक्तिगत फर्म आदिले।
- डे-३ विवरण भर्ने व्यवस्था छनौट गरेको फर्म।
- रोजगारीबाट नियमित पारिश्रमीक प्राप्त गर्ने र व्यक्तिगत फर्मबाट व्यवसायीक आय पनि भएको व्यक्तिले डे ०३ विवरण पेश गर्नुपर्दछ ।
- कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट कुनै आय वर्षमा निर्धारण योग्य आय भएको वा हुन सक्ने व्यक्तिले देहाय बमोजिम तीन किस्तामा कर दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छः
 - पौष मसान्त सम्म: अनुमानित करको ४० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
 - चैत्र मसान्त सम्म: अनुमानित करको ७० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
 - असार मसान्त सम्म: अनुमानित करको १०० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम

डे-०३ विवरण पेस गर्ने करदाताले दाखिला गर्नुपर्ने करको दर

सामान्य व्यवसायका लागि

- व्यक्तिगत फर्म भए एक्लो प्राकृतिक व्यक्तिका लागि करयोग्य आयको पहिलो रु. ५ लाखसम्म छुट र दम्पतिको लागि करयोग्य आयको पहिलो रु. ६ लाख छुट (आर्थिक ऐन, २०७९ ले आ.व. २०७९/८० का लागि एकल र दम्पतीका लागि क्रमशः ५ लाख र ६ लाख बनाएको)
- थप २ लाख सम्मको १० प्रतिशतको दरले (आर्थिक ऐन, २०७९ अनुसार थप २ लाख सम्म)
- थप ३ लाख सम्मको करयोग्य आयमा २० प्रतिशत
- २० लाख सम्मको करयोग्य आय थप ५ लाखमा सोही बमोजिम र सो भन्दा बढी मा ३० प्रतिशत थप

कर शिक्षा पुस्तिका

- करयोग्य आय २० लाखभन्दा बढी ५० लाखसम्म भएको करयोग्य आय भएमा २० लाखसम्मको सोहि अनुसार र २० लाख भन्दा माथीको आयमा ३६ प्रतिशत। (३० प्रतिशतमा थप २० प्रतिशत कर थप गर्दा।।)
- ५० लाखभन्दा बढी बढी जतिसुकै करयोग्य आय भए पनि सोमा ३९% कर लाग्ने। (आर्थिक ऐन, २०८० ले थप गरेको नयाँ व्यवस्था।)

डे.०४ आय विवरण

- कुनै आय वर्षमा ४० लाख रुपियाँभन्दा बढी आय भएको प्राकृतिक व्यक्तिले यो आय विवरण दाखिला गर्नुपर्दछ।
- यो आय विवरण दाखिला गर्ने व्यक्तिले देहाय बमोजिमको रकम समावेश गरी विवरण पेस गर्नुपर्ने
 - रोजगारीबाट प्राप्त आय।
 - आकस्मिक लाभ बापतको आय भएमा।
 - कर छुट भएका आयहरू।
 - कृषि आयबापतका रकमहरू।
 - नियन्त्रित विदेशी निकायबाट प्राप्त कर छुट हुने लाभंश रकम।
 - अन्तिम रूपमा कर कट्टी भई प्राप्त भएका आय रकमहरू।
 - भाडाका सवारी भनी प्राकृतिक व्यक्तिले सवारी साधनबाट प्राप्त रकम।

नोट: वार्षिक कारोबार रु. १ करोडसम्म गर्ने करदाताले लेखा परीक्षकलाई प्रमाणित गराएको वित्तीय विवरण पेस गर्नुनपर्ने उक्त कारोबार सीमासम्मको कारोबारमा स्वयम् करदाताले प्रमाणित गराई वित्तीय विवरण पेस गर्न सक्ने।

शुल्क र ब्याजसम्बन्धी व्यवस्था

शुल्क

- आयविवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिनाभित्र र थप म्यादाभित्र दर्ता नगरेमा जम्मा समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश गरी खर्च कट्टी गर्न पाउने खर्च रकम खर्च कट्टी नगरी हुने हने आयको वार्षिक ०.१% को महिनाको भागले हुने रकम र प्रत्येक महिनाको रु.१०० मा जुन बढी हुन जान्छ सो रकम ढिला विवरणबापत प्रत्येक महिना शुल्क दाखिला गर्नु पर्दछ। (तर पूर्वानुमानित करदाता (डे-०१ विवरण पेस गर्ने) ले प्रत्येक ढिला महिनाको रु. १०० विलम्ब शुल्क दाखिला गर्नुपर्ने।)

कर शिक्षा पुस्तिका

- अनुमानित आय विवरण दाखिला नगरेमा ५ हजार वा निर्धारणयोग्य आयको ०.०१ प्रतिशतले हुन आउने रकममध्ये जुन बढी हुन्छ, उक्त रकम।

ब्याज

- आय विवरण बमोजिमको कर दाखिला नगरेमा वार्षिक १५% का दरले ब्याज लाग्ने।

आयकरतर्फ राखुपर्ने थप कागजातहरूको विवरण (दफा ८१)

- पेस गरेको आय विवरण र अन्य कुनै कागजातलाई पुस्त्याइँ गर्ने आवश्यक सूचना तथा कागजातहरू
- निजले बुझाउनु पर्ने कर निर्धारण गर्न सघाउ पुऱ्याउने कागजातहरू
- खर्च कट्टीलाई पुस्त्याइँ गर्ने कागजातहरू
- विभागबाट तोकिएको प्रकार,ढाँचा,लेखापरीक्षणको प्रमाणीकरण वा अन्य प्रकारले गर्नुपर्ने प्रमाणीकरण तथा प्रमाणित कागजातहरू
- कम्प्युटर प्रणालीबाट समेत सुरक्षित राख्न सकिने
- आ.व. समाप्त भएको ५ वर्ष सम्म सुरक्षित राख्नुपर्ने।

मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धी सामान्य जानकारी

परिचय

मूल्य अभिवृद्धि कर वस्तु वा सेवाको उपभोगमा लाग्ने अप्रत्यक्ष कर हो। वस्तु तथा सेवाको उत्पादन, पैठारी तथा वितरणका विभिन्न तह र चरणहरूमा हुने मूल्य अभिवृद्धिको अंशमा लाग्ने कर भएकाले यसलाई मूल्य अभिवृद्धि कर भनिएको हो। दर्ता भएको व्यक्तिले कच्चा पदार्थ माध्यमिक पदार्थ, तयारी पदार्थ तथा पुँजीगत सामग्रीहरूको स्थानीय खरिद वा विदेशबाट पैठारी गर्दा ती वस्तु तथा सेवाको मूल्य, ढुवानी भाडा, भण्डारण खर्च, ज्याला शुल्क, दस्तुर, नाफाजस्ता विभिन्न किसिमका सञ्चालन लागत र मुनाफाका माध्यमबाट मूल्य अभिवृद्धि गरिरहेको हुन्छ।

मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था

दर्ता:

- मू.अ. कर लाग्ने कारोबार गर्ने उद्योगी, व्यापारी तथा व्यवसयीले मू.अ.करमा दर्ता भएपछि मात्र कारोबार गर्नुपर्ने।

कर शिक्षा पुस्तिका

स्वेच्छिक दर्ता:

- करयोग्य कारोबार गर्ने व्यक्ति, फर्म, निकाय तथा अन्य निकाय म.अ.कर मा स्वेच्छिक दर्ताका लागि दरखास्त दिन सक्ने छ।

मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था - ग्रेसहोल्ड

- सेवा व्यवसायको मात्र कारोबार गर्ने करयोग्य वार्षिक आय रु.२० लाखसम्म (आर्थिक ऐन २०८१ अनुसार ३० लाख सम्म)
- वस्तु तथा सेवाको मिश्रित कारोबार गर्ने करदाताले वार्षिक रु. २० लाखको कारोबार (आर्थिक ऐन २०८१ अनुसार ३० लाख सम्म)
- वस्तुको मात्र वार्षिक रु.५० लाखभन्दा बढीको कारोबार

मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था - अस्थायी दर्ता:

- औद्योगिक, व्यावसायिक, शैक्षिक प्रवर्द्धन र विकासका लागि आयोजना गरिने प्रदर्शनी, मेला आदिका अवसरमा छोटो अवधिका लागि करयोग्य वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने तर दर्ता नभएका व्यवसायीहरूले अल्पकालीन अविधिका लागि मू.अ. करमा दर्ता गर्नुपर्ने।
- यसरी अस्थायी दर्ता गर्दा सो प्रदर्शनी वा मेलामा हुने कारोबारको अनुमान गरी मनासिब माफिकको रकम धरौटीका रूपमा राखी अस्थाई दर्ता गराई कारोबार गर्नुपर्नेछ।
- यसरी कार्यक्रमका लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको ७ दिनभित्र कारोबारको विवरण पेस गरी लाग्ने सम्पूर्ण करसमेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेजी गर्नुपर्ने।

मूल्य अभिवृद्धि कर दर:

- सामान्यतया मूल्य अभिवृद्धि करको एकल दर १३% को रहेको छ।
- कर छुट र शून्य दरसमेतको व्यवस्था रहेको।

मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला तथा विवरण दर्ता अवधि:

- मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण दर्ता अवधि ३ वटा रहेका छन्। जसमा: १) मासिक २) द्वैमासिक ३) चौमासिक
नोट: हाल सबैलाई मासिक वा चौमासिक विवरण दर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा रहेको।
- मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण मासिक र चौमासिक अवधि समाप्त भएको २५ दिनभित्र अनलाईनबाट दाखिला गरिसक्नु पर्दछ।

मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण समयमा दाखिला तथा दर्ता नगरेमा

- मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण मासिक र चौमासिक अवधि समाप्त भएको २५ दिनभित्र दाखिला नगरेमा शुल्क, ब्याज तथा थप दस्तुर लाग्दछ।

शुल्क, ब्याज तथा थप दस्तुर

शुल्क:

- तोकिएको म्याद भित्र कर विवरण पेस नगरेमा लाग्ने कर रकमको प्रतिदिन ०.०५ प्रतिशत वा प्रति कर अवधि रु.१०००। **मध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम।**

ब्याज:

- तोकिएको म्यादभित्र दाखिला गर्नुपर्ने कर रकम सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला नगरेमा वार्षिक १५% क दरले ब्याज

थप दस्तुर:

- तोकिएको म्याद भित्र दाखिला गर्नुपर्ने कर रकम सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला नगरेमा वार्षिक १०% का दरले थप दस्तुर

दर्ता खारेजी र दर्ता खारेजीको लागि पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू :

- सङ्गठित संस्था भए त्यस्तो संस्था बन्द, बिक्री वा हस्तान्तरण भएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट त्यस्तो सङ्गठित संस्थाको अस्तित्व कायम नरहेमा।
- व्यक्तिगत स्वामित्व भए त्यस्तो स्वामित्व भएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा।
- साझेदार संस्था भए त्यस्तो साझेदारी संस्था विघटन भएमा वा साझेदारको मृत्यु भएमा
- दर्ता भएको व्यक्तिले कर लाग्ने कारोबार गर्न छाडेमा
- लगातार एक वर्षसम्म शून्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,
- भुलवश दर्ता भएमा।
- विगत १२ महिनाको कारोबार वस्तुका हकमा ५० लाख र सेवाका हकमा २० लाख (आर्थिक ऐन २०८१ अनुसार ३० लाख सम्म) र वस्तु तथा सेवाको मिश्रित कारोबार २० लाख (आर्थिक ऐन २०८१ अनुसार ३० लाख सम्म) नपुग्ने करदाता भएमा।

दर्ता खारेजीको लागि पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू :

- स्थायी लेखा नम्बर PAN दर्ता प्रमाणपत्र (Original) ।
- दर्ता भएको निकायबाट दर्ता खारेज भएको पत्र ।
- सम्बन्धित व्यवसाय धनी स्वयम् उपस्थित भई रु १० को टिकट टास गरि दिएको निवेदन ।

कर शिक्षा पुस्तिका

- दर्ता आ.व. देखी चालु आ.व. सम्मको कर विवरण तथा सो बमोजिम लागने कर दाखिला गरेको हुनुपर्ने ।

मू.अ. कर छुट वस्तु तथा सेवाहरू (मू.अ.कर ऐनको अनुसूची १)

- आधारभूत कृषि उत्पादनहरू (तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न आदि)
- आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरू (धारा/टयाइकरको खुला रूपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी, दाउरा, मट्टितेल र नून)
- जीवजन्तु तथा सोका उपजहरू
- कृषि सामग्रीहरू
- औषधि उपचार तथा यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू
- शिक्षा
- किताब, अखबार र मुद्रित सामग्री
- कलात्मक र कालगढी सेवा
- बाजी, क्यासिनो र चिट्टा
- यान्त्रवाहक यातायात- सार्वजनिक यान्त्रवाहक यातायात (केबुलकार बाहेक), हवाई यातायात र निर्यात प्रयोजनको कार्गो सेवा
- व्यावसायिक वा पेसागत सेवा (कलाकार, खेलाडी, लेखक आदीले प्रदान गर्ने सेवा)
- अन्य वस्तु तथा सेवा (बैंड्क नोटहरू, नफड्केको वा नकोरेको ऊन, धागो, सुतीको कपडा, मोती, लालमणि, निलमणि, पन्ना, सुन, चाँदी आदि)
- भवन र जग्गा (घरजग्गाको खरिद, बिक्री र बहाल)
- विभिन्न १३ समूहमा वर्गीकृत।

मू.अ.कर प्रयोजनका लागि राख्नुपर्ने अभिलेख र कागजातहरूको विवरण

- मू.अ.कर नियमावलीको अनुसूची ७ बमोजिमका खरिद, बिक्री, आयात र निर्यात सम्बन्धी सूचनाहरू
- व्यापार, लेखा, नगद प्राप्ति र भुक्तानी सम्बन्धी अभिलेख
- आफूले जारी गरेका करबीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू
- आफूले प्राप्त गरेका कर बीजक तथा सङ्क्षिप्त कर बीजकहरू
- आफूले गरेको आयात र निर्यातसँग सम्बन्धित कागजातहरू
- डेबिट नोट तथा क्रेडिट नोट सम्बन्धी विवरणहरू
- खरिद तथा बिक्री खाता
- मौज्दात पुस्तिका
- स्वीकृति लिई कम्प्युटर प्रणालीबाट समेत अभिलेख राख्न सक्ने
- कारोबारलाई प्रमाणित गर्ने कागजात ६ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नुपर्ने
- यस सम्बन्धमा ऐनको दफा १६ र नियमावलीको नियम २३ मा उल्लेख गरिएको छ।

अन्तःशुल्क

- वस्तु तथा सेवाको आन्तरिक उत्पादन र पैठारीमा लाग्ने अप्रत्यक्ष कर
- सामान्यतया मानव स्वास्थ्य एवम् वातारणीय स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पार्ने वस्तु तथा विलासिताका वस्तुमा लगाइने
- पछिल्लो समय विश्व व्यापार सङ्गठन र अन्य क्षेत्रीय व्यापार सङ्गठनहरूमा आबद्धताले गर्दा भन्सार दरमा आएको परिवर्तनले न्यून भएको राजस्व परिपूर्ति गर्न अन्य वस्तु वा सेवामा समेत लगाउने गरिएको।

अन्तःशुल्कमा दर्ता

- अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को अनुसूचीमा अन्तःशुल्क दरबन्दी राखिएको छ।
- उक्त अनुसूचीमा उल्लिखित वस्तु प्रतिष्ठानबाट उत्पादन गरी निष्काशन, पैठारी र बिक्री गर्दा अनुसूचीमा उल्लिखित दरमा अन्तःशुल्क लाग्दछ।
- मदिरा, सुतीजन्य पदार्थ र केही अन्य वस्तुमा परिमाणात्मक दर (Specific Rate) र अन्य वस्तुहरूमा मोल प्रतिशत (Ad Valorem) का आधारमा अन्तःशुल्क लाग्दछ।
- मदिरा, वियर, साइडर, खुदो, स्प्रिट, मोलासिस, सुती, चुरोट, गुड, खुदो र अन्य औद्योगिक उत्पादनहरूमा अन्तःशुल्क लाग्दछ।
- अन्तःशुल्क लाने वस्तुको उत्पादक र तोकिएका वस्तुको विक्रेता निकासी पैठारी वा संचयकर्ताले अन्तःशुल्कमा दर्ता भई अन्तःशुल्क इजाजत पत्र लिनुपर्दछ।
- इजाजत पत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन पैठारी बिक्री वा सञ्चय गर्न नहुने (दफा ९(१))
- इजाजत पत्रको अवधि १ आ.व. सम्म कायम रहने।
- प्रत्येक आ.व.का लागि तोकिएको दस्तुर दाखिला गरी श्रावण महिनाभित्र नवीकरण गराउनुपर्ने।
- इजाजत पत्रवालाले चाहेमा ३ आ. व. का लागि एकै पटक नवीकरण दस्तुर दाखिला गरी नवीकरण गराउन सकिने।
- श्रावणभित्र नवीकरण नगराएमा त्यस्तो अवधि नाघेको पहिलो ३ महिनासम्ममा २५ प्रतिशत, त्यसपछिको ३ महिनासम्म ५०, त्यसपछिको ३ महिनासम्म ७५ र तत्पश्चात्को अवधिका लागि शतप्रतिशत जरिवाना लाग्ने। (दफा ९(६))
- इजाजत पत्र नलिई कारोबार गरेमा इजाजत पत्रबापत र त्यसको नवीकरणबापत लाग्ने दस्तुरबाट उन्मुक्ति नपाउने। (दफा ९(७))

अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य औद्योगिक उत्पादनहरू

कर शिक्षा पुस्तिका

(अन्तशुल्क ऐन २०५८ र सालवसाली रूपमा जारी हुने आर्थिक ऐनले तोकेको अन्तशुल्क दरबन्दी अनुसार)

- आलु चिप्स, बदाम, फलफूलको रस
- खेल्ने तासहरू
- कुरकुरे, कुरमुरे, चिजबल्स, लेज र त्यस्तै उत्पादन
- भिडियो गेमका सामानहरू, खेलौनाहरू
- पापड, नम्किन, भुजिया, चाउचाउ, जङ्क फुड्स र चमेना
- सवारी साधन र पार्टपुर्जाहरू
- कोको नभएको वा भएको चिनीको मिठाई, चकलेट
- सिसा, सिमेन्ट, फलाम, डन्डी, मार्बल, टायल्स र फलाम इस्पातका संरचना
- सुगन्धित तथा शरीर सफाइ सम्बन्धी पानी
- रेफ्रिजरेटर, भ्याकुम क्लिनर्स
- स्याम्पु, साबुन, सरफ, मेहन्दी
- इन्भर्टर, सोलारका ब्याट्री
- दन्त मन्जन, दाही बनाउने, गन्ध हटाउने, नुहाउने सामानहरू
- विद्युतीय उपकरणहरू र पार्टपुर्जा, पेन्ट्स, रङ्गेगन, इनामेल
- पोलिमर, प्लास्टिकका विभिन्न उत्पादनहरू (बाथरुम फिटिङ्सका सामान, किचन वेयरका सामान आदि)
- सूक्ष्म दर्शक यन्त्र, क्यामेरा, दूरविन र पार्टपुर्जाहरू
- मेक अपका सामानहरू
- नाप्ने तौलने उपकरण र पार्टपुर्जाहरू आदि

अन्तशुल्क इजाजत पत्रका किसिम

- उत्पादन गर्ने इजाजत पत्र
- सञ्चय गर्ने इजाजत पत्र
- निकासी गर्ने इजाजत पत्र
- खरिदबिक्री गर्ने इजाजत पत्र
- पैठारी गर्ने इजाजत पत्र
- सेवा बिक्री गर्ने इजाजत पत्र

उत्पादन तहको इजाजत पत्र क-कसले लिने ?

- भौतिक नियन्त्रण प्रणालीअन्तर्गतको मदिरा, वाइन, बियर, साइडर, ब्रान्डी, स्प्रिट, खुदो र मोलासिस उत्पादक
- स्वयम् निष्कासन प्रणालीअन्तर्गतका सुर्तीजन्य पदार्थ (चुरोट, गुड्खा, सुर्ती, पानमसला, स्वीट सुपारी) उत्पादक
- गुड उत्पादक
- अन्तःशुल्क दरबन्दीमा उल्लिखित अन्य औद्योगिक उत्पादनलगायत सम्पूर्ण वस्तुहरूको उत्पादकले
- इजाजत पत्र श्रावण महिनामा नवीकरण गराउनु पर्ने (अन्य औद्योगिक वस्तुको उत्पादकले नवीकरण गराउनु नपर्ने)

--

बिक्री वितरण तहमा इजाजत पत्र क-कसले लिने ?

- मदिराको वितरक, थोक विक्रेता र खुद्रा विक्रेता (विदेशी समेत वा स्वदेशी मात्र)।
- सुर्तीजन्य पदार्थ (चुरोट, गुड्खा, सुर्ती, पानमसला, स्वीट सुपारी) को थोक विक्रेता र खुद्रा विक्रेता।
- मदिराको विक्रेता होटेल तथा रेष्टुरेन्ट (तारे, पर्यटक स्तरीय, स्थानीय)
- स्प्रिट, खुदो र मोलासिसको विक्रेता
- अन्तःशुल्क लागने सेवाको विक्रेता।
- डिपार्टमेन्टल स्टोर्स।
- हरेक तहको बिक्री वितरण (वितरक, थोक, खुद्रा) का लागि छुट्टाछुट्टै इजाजत पत्र लिनुपर्ने।
- शाखा कार्यालयका लागि समेत छुट्टै इजाजत पत्र लिनु पर्ने (शाखा कार्यालय रहेको स्थानको प्रशासन गर्ने आ.रा.का.बाट)
- स्वदेशी मदिराको मात्र बिक्री गर्ने इजाजत पत्र लिई विदेशी मदिरा बिक्री वितरण गर्न नपाइने।
- इजाजत पत्र लिएको करदाताले इजाजत पत्रमा उल्लिखित बाहेक अन्तःशुल्क लागने अन्य वस्तु (तह) को कारोबार गर्न कारोबार थप गरेको प्रमाण पेस गरी पर्मिट एड(Permit Add)गर्नुपर्ने।

आयात निर्यात तहमा

- मदिरा र स्प्रिट आयात निर्यातकर्ता।
- चुरोट, सिगार र सुर्तीजन्य पदार्थको आयात निर्यातकर्ता।
- विदेशी खुदो र गुड पैठारीकर्ता।

अन्तःशुल्क इजाजत पत्र लिन आवश्यक कागजात

- स्थायी लेखा नम्बर प्रमाणपत्र लिएको (आयकरमा दर्ता भएको) हुनुपर्ने, सोको सक्कल पेस गर्नुपर्ने।
- अन्तःशुल्क लागने वस्तु वा सेवाको कारोबार र कारोबारको प्रकृति उल्लिखित व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र।
- अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ को अनुसूची १ ले तोकेको ढाँचामा निवेदन।
- अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ को अनुसूची २ मा तोकिएको इजाजत दस्तुर दाखिला गर्नुपर्ने।
- एकभन्दा बढी शाखा भएमा शाखा थप भएको प्रमाण पेस गरी हरेक शाखाका लागि अलग अलग इजाजत पत्र लिनुपर्ने।

कर शिक्षा पुस्तिका

- आयकरका हकमा जुनसुकै कार्यालयमा दर्ता भएको करदाताले पनि अन्तःशुल्कका हकमा कारोबार रहेको स्थान जुन आन्तरिक राजस्व कार्यालय/ करदाता सेवा कार्यालय (आ.रा.का./क.से.का.) अन्तर्गत पर्दछ, सोही आ.रा.का./क.से.का. बाट इजाजत पत्र लिनुपर्ने।
- प्रत्येक आ.व.का लागि इजाजत पत्र हरेक वर्ष श्रावण मसान्तभित्र नवीकरण गराइसक्नुपर्ने अन्यथा २५ प्रतिशत देखि शतप्रतिशत सम्म जरिवाना हुने।
- श्रावण मसान्तभित्र नवीकरण नभएमा प्रत्येक ३, ३ महिनाका लागि २५, ७५ र १०० प्रतिशत जरिवाना लाग्ने कानुनी व्यवस्था रहेको।

दण्ड/सजाय/जरिवानासम्बन्धी व्यवस्था

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ मा भएका व्यवस्था

कसुरको विवरण	जरिवाना/सजाय
दर्ता नभई कारोबार गरेमा वा दर्ता हुन कर अधिकृतले दिएको आदेश पालना नगरेमा	प्रत्येक पटक रु. २० हजार
करपाटी नराखेमा	रु. २ हजार
बीजक जारी नगरेमा	रु. १० हजार
बीजक नलिएमा	रु. १ हजार
दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाएमा	१००%
कारोबारको लेखा नराखेमा	रु. १० हजार
कारोबार निरीक्षण गर्दा अवरोध गरेमा	रु. २० हजार
विद्युतीय बीजक (ई-बिलिड) सम्बन्धमा विभागले जारी गरेको कार्यविधि पालना नगरेमा	रु. ५ लाख
कर विवरण पेस नगरेमा (महिना समाप्त भएको २५ गतेभित्र पेस गरिसक्नुपर्ने)	रु. १ हजार वा लाग्ने करको ०.०५%
झुट्टा लेखा राखेमा/फर्जी बीजक जारी गरेमा/अन्य झुट्टा कागजात तयार पारेमा	कर बिगोको १००% जरिवाना वा ६ महिना कैद वा दुवै सजाय

आयकर ऐन, २०५८ मा भएका व्यवस्था

- ऐन वा ऐनअन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई रु. ५ हजारदेखि रु. २५ हजारसम्म जरिवाना लाग्ने (दफा ११९क.)
- झुट्टा वा भ्रमपूर्ण विवरण पेस गरेमा (भुलवश गरेमा घटी कर रकमको ५०% र नियतवश गरेमा १००% जरिवाना शुल्क) (दफा १२०)
- मतियारलाई १००% जरिवाना शुल्क लाग्ने (दफा १२१)

मदिरा ऐन, २०३१ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा भएका व्यवस्था

इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री वा सञ्चय गरेमा रु. ५ हजारदेखि रु. १५ हजारसम्म जरिवाना लाग्ने।

कुन व्यवसाय गर्नेले कस्तो करपाटी राख्ने?

विवरण	करपाटीको प्रकार	कैफियत
मू.अ.क. मा दर्ता भएका करदाताले	हरियो पृष्ठभूमिमा सेता अक्षर	लम्बाइ/चौडाइ : ३०*१० सेमि
मू.अ.क. लाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने तर मू.अ.क. थ्रेसहोल्डभन्दा तलको कारोबार गर्ने करदाताले	पहेलो पृष्ठभूमिमा काला अक्षर	लम्बाइ/चौडाइ : ३०*१० सेमि
मू.अ.क. नलाग्ने वस्तु (कर छुट) को मात्र कारोबार गर्ने करदाताले	सेतो पृष्ठभूमिमा राता अक्षर	लम्बाइ/चौडाइ : ३०*१० सेमि

E-TDS विवरण प्रविष्ट गरी आफैले रुजु गर्ने (Self-Verify) गर्ने प्रक्रिया

(अ) E-TDS गर्ने प्रक्रिया:

प्रथमतः TDS गर्ने फर्म/संस्था/निकायले अनिवार्य रूपमा प्यान लिई सोही प्यान राखी बैङ्क भौचर भरेको हुनुपर्ने।

- १) वेब ब्राउजर खोली ird.gov.np मा जाने → करदाता पोर्टलमा क्लिक गर्ने → E-TDS को देब्रेपट्टिको + सङ्केतमा क्लिक गर्ने → E-TDS क्लिक गर्ने।
- २) सडिमसन नम्बर लिने फारम भर्ने Register मा क्लिक गर्ने।
- ३) ट्रान्जेक्सन भर्नेमा क्लिक गर्ने।

कर शिक्षा पुस्तिका

- ४) ट्रान्जेक्सन भने फारममा भुक्तानी विवरण (पान नम्बर, भुक्तानी मिति भुक्तानी रकम, टिडिएस रकम टिडिएस किसिम) भने, Add गर्ने, भुक्तानी पाउने प्रत्येक व्यक्तिको अलग अलग विवरण यसरी नै भर्ने Add गर्दै जाने, सबै विवरण भरेपछि save मा क्लिक गर्ने। भुक्तानी पाउनेको विवरण धेरै भएमा नमुना फाइल डाउनलोड (Download Sample) गरी नमुना अनुसार विवरण भरे पश्चात (Load Excel File) मा गई सो फाइललाई अपलोड गरेर पनि विवरण भर्न सकिन्छ।
- ५) भौचर भने फारममा गई राजस्व शीर्षक भौचर नम्बर तिरेको प्रकार, (बैङ्क) दाखिला मिति, बैङ्कको नाम, टिडियस रकम आदि विवरण भरी Add गर्ने। भौचर एकभन्दा बढी भएमा प्रत्येक भौचरको विवरण भरी यसरी नै Add गर्दै जाने। भौचर रिकनसाइल अनिवार्य भएकाले Reconciled भएको सुनिश्चित गर्ने। कहिलेकाहीं विविध कारणले प्रविष्ट गरिएको भौचर विवरण र सिस्टममा भएको विवरण मेल नखाई Not Reconciled देखिन सक्छ त्यस्तो भने निम्नानुसार भौचर सर्च गरी विवरणहरू सही भए नभएको सुनिश्चित गर्न सकिन्छ।

ird.gov.np → करदाता पोर्टल General → Payment Voucher Search

भौचर नं. थाहा नभएको अवस्थामा:- Deposit Slip No. voucher Date, Amount राखी Search गर्ने।

- ६) भौचर भने फारम भरेपछि ट्रान्जेक्सन भने फारममा गई Save and Submit गर्ने। सन्धिसन नम्बरलाई सुरक्षित राख्ने।

आ) E-TDS आफैले रुजु (Self-Verify) गर्ने प्रक्रिया :

E-TDS आफैले प्रमाणित गर्न User Name र Password को जरुरत पर्दछ। पहिले बनाई सकेको छ भने त्यही प्रयोग गर्न सकिन्छ। छैन भने ird.gov.np → करदाता पोर्टल → General → Create Password बाट आफै बनाउन सकिन्छ। W-Pan लिने सरकारी निकायहरूले सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट User Name र Password लिनुपर्दछ।

- १) वेब ब्राउजर खोली **ird.gov.np** मा जाने → **करदाता पोर्टलमा** क्लिक गर्ने → General को देब्रेपट्टिको + सङ्केतमा क्लिक गर्ने → Taxpayer Log in मा क्लिक गर्ने → Pan No. , Use name (PAN नै हुन्छ) र password राखी लगइन गर्ने।
- २) Verification मा गई Module मा TDS छान्ने (W-PANका हकमा TDS Verificationमा जाने)
- ३) Submission No. राख्ने र Preview गरी विवरण सही भएको सुनिश्चित गर्ने।

४) Verify मा क्लिक गर्ने ।

अनिवार्य रूपमा विद्युतीय बीजक जारी गर्ने गरी तोकिएका थप करदाताहरू

- आ. व. २०७७/७८ वा २०७८/७९ मा मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आय विवरणमध्ये कुनै एक आ.व. को कारोबार रकम रु. १० करोडभन्दा बढीको जुनसुकै वस्तु तथा सेवाको कारोबार गरेका करदाताहरू (तर कारोबारको प्रकृतिअनुसार उपभोक्ता/ग्राहकलाई प्रत्यक्ष रूपमा बीजक जारी नगर्ने बैङ्क/वित्तीय संस्थाजस्ता निकायको कारोबारका हकमा यो व्यवस्था लागु नहुने)
- बक्स अफिस प्रणालीमा आबद्ध भएका सम्पूर्ण सिनेमा हलहरू (काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका समेत)
- २०७९ श्रावण १ देखि अनिवार्य रूपमा कार्यान्वयन ।

आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७५/११/२९ को सूचनामा तोकिएका देहायका करदाताहरूलाई विद्युतीय बीजक जारी गर्ने कार्यमा निरन्तरता

- वार्षिक रु. ५ करोडभन्दा बढीको होटल, रेस्टुरेन्ट तथा चमेना गृहका साथै इन्टरनेट सेवा प्रदायक (ISP)को कारोबार गरेका करदाता ।
- वार्षिक रु. १० करोडभन्दा बढीको कारोबार गरेका डिपार्टमेन्टल स्टोर, मार्ट र फ्लोरिड तथा फर्निचरको कारोबार गरेका करदाता ।
- बक्स अफिस प्रणालीमा आबद्ध काठमाडौं उपत्यकाभित्रका सिनेमा हलहरू ।

विद्युतीय बीजकसम्बन्धी अन्य व्यवस्था

- जुनसुकै करदाताले अनुमति लिई स्वेच्छाले विद्युतीय बीजक जारी गर्न सक्ने ।
- विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने करदाताले विभागमा सूचीकरण गरिएका विद्युतीय उपकरण तथा सफ्टवेयरहरू मात्र प्रयोग गर्नुपर्ने ।
- विभागमा सूचीकरण गरिएका विद्युतीय बीजक सफ्टवेयरहरूको सूची विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिने ।
- विद्युतीय बीजकसम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ कार्यान्वयनमा रहेको ।

अन्य संशोधित व्यवस्थाहरू

- आयमा कट्टी गर्न पाइने जीवन बिमाको सीमा रु. ४० हजारसम्म बढाइएको । (यसअगाडि रु. २५ हजार रहेको)
- सरकारी कार्यालयले अनिवार्य W-PAN लिई अनिवार्य E-TDS गर्नुपर्ने ।
- चार पाङ्गे सवारी साधन खरिद गर्न प्यान अनिवार्य गराइएको ।

कर शिक्षा पुस्तिका

- गैरबासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा विगत १२ महिनामा रु. २० लाखभन्दा बढीको करयोग्य विद्युतीय कारोबार गरेमा मू.अ.क. मा अनिवार्य दर्ता हुनुपर्ने।

प्राकृतिक व्यक्ति (रोजगारी) को आयका लागि करको नयाँ स्ल्याब (आ.व. २०७९/८० देखि लागु)

एकल व्यक्तिका लागि	दम्पतिका लागि
सुरुको ५ लाखसम्म — १%	सुरुको ६ लाखसम्म — १%
५ लाखदेखि ७ लाखसम्म — १०%	६ लाखदेखि ८ लाखसम्म — १०%
७ लाखदेखि १० लाखसम्म — २०%	८ लाखदेखि ११ लाखसम्म — २०%
१० लाखदेखि २० लाखसम्म — ३०%	११ लाखदेखि २० लाखसम्म — ३०%
२० लाखभन्दा माथि ५० लाखसम्म — ३६%	२० लाखभन्दा माथि ५० लाखसम्म — ३६%
५० लाखभन्दा माथि — ३९%	५० लाखभन्दा माथि — ३९%

दृष्टव्य : एकलौटी (व्यक्तिगत) फर्मको आय, पेन्सन आय, निवृत्तभरणकोष र योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोषमा योगदान गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको आयमा सुरुको १% कर लाग्दैन।

मिसम्याचसम्बन्धी आधारभूत जानकारी

मिसम्याच के हो?

कुनै करदाताले आय विवरणको अनुसूची-१३ मा भरेको र आफूले कारोबार गर्ने (विक्रेता, क्रेता, साहु, आसामी) ले बुझाएको विवरण फरक परेमा त्यसलाई मिसम्याच भनिन्छ। अनुसूची-१३ मा वार्षिक एक लाखभन्दा (एकै वा पटक/पटक गरी) रुपियाँभन्दा बढी कारोबार (खरिद वा बिक्री) गरेका पार्टी र वर्षान्तमा कसैसँग एक लाख रुपियाँभन्दा बढी लिएको वा दिएको भएमा सो विवरण भर्नुपर्दछ। कारोबार गरेका दुवै पक्षले पेस गरेको विवरण एउटै नभएमा त्यसलाई मिसम्याचमा परेको भनिन्छ।

मिसम्याचले कर दायित्व सिर्जना गर्छ?

मिसम्याचले कर दायित्व सिर्जना गर्छ नै भन्ने हुँदैन तर करदाताले पेस गरेको विवरण सही छ कि छैन भनेर छुट्याउन मिसम्याचले धेरै हदसम्म सहयोग गर्दछ। जस्तो कुनै करदाताले कुनै पार्टीबाट वर्षभरिमा दश लाख रुपियाँ बराबरको खरिद गरेको विवरण

अनुसूची-१३ भर्नुभयो तर उक्त पार्टीले त्यस अनुरूप बिक्री भएको विवरण नदेखाएमा मिसम्याच हुन जान्छ।

यहाँ दुई किसिमको जोखिम हुन्छ। एक विक्रेताले बिक्री लुकाएको हुन सक्छ या क्रेताले नै नभएको खरिद देखाएर नाफा घटायो। यसमा थप अनुसन्धान गरी गल्ती गर्नेलाई कानूनअनुसार कारबाही गर्ने प्रावधान छ। त्यसैले करदाताले भरेको विवरण सही छ भने मिसम्याचले अतिरिक्त कर दायित्व सिर्जना गर्छ नै भन्ने हुँदैन तर अनुसन्धान गर्दा फेला पन्यो भने जरिवानासहित कर तिर्नुपर्ने अवस्था आउँछ।

मिसम्याचले कति कर दायित्व सिर्जना हुन्छ?

फरक परेको (नदेखाइएको) रकममा व्यवसायलाई लाग्ने दरले आयकर निर्धारण गरिन्छ भने आम्दानी लुकाएबापत पनि ५० देखि शतप्रतिशतसम्म जरिवाना र ब्याज तिर्नुपर्ने हुन्छ। यदि कुनै व्यवसाय मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) मा समेत दर्ता छ भने बिक्री मूल्यमा भ्याटसमेत छलिएको मानिनेछ र उक्त बिक्री मूल्यको १३ प्रतिशत भ्याट, शतप्रतिशत जरिवाना एवम् वार्षिक १५ प्रतिशतका दरले ब्याज जोडेर कर कार्यालयले असुल गर्नेछ। यद्यपि मिसम्याच देखिनेवित्तिकै कर दायित्व सिर्जना हुने होइन। त्यसका लागि करदाताले तथ्यपरक रूपमा आफू सही छु भनेर प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ।

मिसम्याचबाट कसरी बच्ने?

मिस म्याचबाट बच्न आर्थिक वर्ष सकिएपछि सबै पार्टीबाट कारोबारको समर्थन पत्र (कन्फरमेसन लेटर) लिन सकिन्छ। त्यसबाट बितेको वर्ष हरेक पार्टीसँग कतिको कारोबार भयो र वर्षान्तमा लिनु/दिनु कति छ भन्ने विवरण अद्यावधिक गर्न सकिन्छ। त्यसको आधारमा आफ्नो कारोबारमा कुनै हिसाब राख्न गल्ती भए सच्याउन समेत सकिन्छ। त्यसपछि अनुसूची-१३ भर्दा सोही सच्याएको विवरण हालेमा मिसम्याच पर्ने सम्भावना न्यूनहुन्छ।

मिसम्याच परेमा के गर्ने?

आफ्ना प्रमाणहरू सुरक्षित राख्नुपर्छ। यदि पार्टीबाट समर्थन पत्र लिइएको छ भने त्यो बलियो प्रमाण बन्न सक्छ। सम्बन्धित कारोबारको प्रमाणको खोजीभएमा त्यही समर्थन पत्र पेस गर्न सकिन्छ। समर्थन पत्र नलिएका खण्डमा उपलब्ध अन्य प्रमाणको साथ वीजक्रको प्रति पेस गर्न सकिन्छ।

अनुसूची-१३ भर्दा गल्ती भए के गर्ने?

कर शिक्षा पुस्तिका

यदि आफैले अनुसूची भर्दा गल्ती भयो वा कसैको कारोबार हालन छुट भएमा कर कार्यालयबाट सोधनी हुनेवित्तिकै आफूसँग भएको प्रमाण, सही सूचना र तथ्य उपलब्ध गराउनुपर्छ। आफूले उपलब्ध गराएको सूचना पुष्टि गर्ने प्रमाण (पार्टी समर्थन पत्र, बीजक, भुक्तानी गरेको नगदी रसिद आदि) जुटाउन सकेमा विवरण प्रविष्टि गर्दा भएको गल्तीको जिकिरलाई पुष्टि गर्न सघाउँछ।

पेस गरिसकेको अनुसूची-१३ सच्याउन मिल्छ?

नेपालको प्रचलित कर कानूनले एक पटक विवरण पेस गरिसकेपछि सच्याउने अधिकार दिएको छैन। यदि त्रुटिवश गलत विवरण पेस भएमा सही विवरणको प्रमाणसहित कार्यालयमा उपस्थित भई पेस गर्नुपर्छ।

मिसम्याच देखिएपछि प्रमाण पेस गर्न नसके के हुन्छ?

व्यवसायको मिसम्याच देखिएपछि आफूले पेस गरेको विवरण साँचो र अर्को पार्टीको विवरण झुठो हो भनेर प्रमाणित गर्न नसके कार्यालयले सबै रकमलाई आम्दानी मानेर त्यसमा लाग्ने कर, जरिवाना र ब्याजसमेत असुल गर्न सक्छ।

पार्टीसँगको कारोबार रकम कसरी सजिलै पत्ता लगाउने?

यदि व्यवसाय सानो भए कुनै पार्टीसँगको कारोबार रकम पत्ता लगाउन गाह्रो पर्दैन तर कारोबार रकम ठुलो भए (एकै पटक वा पटक पटक गरेर एकलाख कटेमा) कुल रकम पत्ता लगाउन निकै गाह्रो पर्छ। कारोबार रकम निकाले पनि छुट्ने सम्भावना धेरै हुन्छ। त्यस्तो जोखिमबाट बच्न दोहो-न्याएर खरिद गर्ने पार्टीबाट किन्दा सोझै खर्च लेखेर भुक्तानी नगरी पहिला भौचरमा खरिद देखाई सो पार्टीलाई तिर्नुपर्ने दायित्व लेखेमा मात्र उक्त पार्टीलाई भुक्तानी गर्नु उपयुक्त हुन्छ। यसो हुदाँ वर्षभरिको उक्त पार्टीसँगको कुल कारोबार रकम एकै स्थानमा सजिलै देखिन्छ, कुनै झन्झट हुँदैन।

मिसम्याचबाट बचेर सुरक्षित कारोबार कसरी गर्ने?

सुरक्षित कारोबार गर्न र नक्कली बीजकको जोखिमबाट बच्न भने सकेसम्म एकाउन्ट पेयी चेकबाट मात्र लेनदेन गर्न सकिन्छ। आयकर ऐनमा ५० हजार रुपियाँभन्दा बढीको रकम नगदबाट भुक्तानी गर्दा उक्त खर्च करका लागि अमान्य हुने उल्लेख छ। चेकबाट भुक्तानी गर्दा पनि व्यक्तिको नाममा नकटी सम्बन्धित पार्टी (व्यावसायिक फर्म) को नाममा मात्र

कर शिक्षा पुस्तिका

चेक जारी गर्नुपर्छ । टिडिएस काटेर भुक्तानी गर्ने र इटिडिएस गर्नुपर्छ । ठुलो कारोबार भएमा करार गरेर मात्र खरिद/बिक्री गर्ने बानी बसाल्नुपर्छ । प्यान बिल र भ्याट बिलबाट मात्र कारोबार गर्नुपर्छ ।

भुक्तानीमा करकट्टी र करको दरसम्बन्धी जानकारी

सि.नं.	भुक्तानीको विवरण	करको दर	आकर्षित हुने ऐनको दफा	अन्तिम हुने/नहुने
१	रोजगारी बापतको तलब भत्ता भुक्तानी (पारिश्रमिक)	अनुसूची १ को दफा १ को उपदफा (१) वा(२) मा उल्लेख भए बमोजिम	दफा ८७(१)	सामान्यतया हुने
२	सामान्य व्याज भुक्तानी	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१)	नहुने
३	प्राकृतिक स्रोत, भाडा, रोयल्टी, सेवा शुल्क, कमिशन, बिक्री बोनस, अवकाश भुक्तानी आदी	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१)	नहुने
४.	बैठक भत्ता, पटके रूपमा गरिएको अध्यापन गराए बापतको भुक्तानी , प्रश्नपत्र तयार गरे वा उत्तर पुस्तिका जाँच गरेबापतको भुक्तानी	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१) दफा ९२(१)(ज)	हुने (बैठक भत्ताका हकमा प्रति बैठक रु २० हजार सम्मको भुक्तानी मात्र अन्तिम हुने)
५.	नेपाल सरकार वा स्वीकृत अवकाश कोषबाट भएको योगदानमा आधारित अवकाश भुक्तानी- रु ५ लाख वा भुक्तानी रकमको ५० प्रतिशत मध्ये जुन बढी हुन्छ सो घटाई बाँकी रहने भुक्तानीमा	५ प्रतिशत	दफा ८८(१) दफा ९२(१)(छ)	हुने (नियमित रूपमा भुक्तानी हुने निवृत्ति भरण बाहेक)
६.	बासिन्दा रोजगार कम्पनीले गैरबासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको कमिसनमा	५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(२) दफा ९२(१)(च)	हुने

कर शिक्षा पुस्तिका

७.	बायुयानको लिज (पट्टा)बापतको रकम भुक्तानी	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(३) दफा ९२(१)(च)	हुने (गैर बासिन्दा व्यक्तिका हकमा)
८.	मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको सेवा प्रदायक बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको सेवा शुल्कमा वा मूल्य अभिवृद्धि कर छुटको कारोबार गर्ने बासिन्दा निकायलाई भुक्तानी गरेको सेवा शुल्कमा	१.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(४)	नहुने
९.	बासिन्दा व्यक्तिले गरेको नेपालमा स्रोत भएको भाडा भुक्तानीमा	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(५)	नहुने
१०.	मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई सवारी साधन भाडामा दिने व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो सवारी साधनको भाडाबापत भुक्तानी गर्ने रकममा	१.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(५)(क)	नहुने
११.	प्राकृतिक व्यक्तिले घर बहालबापत प्राप्त गरेको रकम पुनश्च, जग्गा बहाल वा निकायलाई भुक्तानी गरिएको घर बहालबापतको भुक्तानीमा १० प्रतिशतका दरले अग्रिम करकट्टी गर्नु पर्दछ ।	करकट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(१)(५)(ख)	
१२.	बासिन्दा व्यक्तिले भू-उपग्रह, व्याण्डविथ, अष्टिकल फाइबर, दूरसञ्चारसम्बन्धी उपकरण वा विद्युत प्रसारण लाइन प्रयोग गरेबापत गरेको भुक्तानी	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(७)	नहुने
१३.	सामूहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) बाट वितरण गरिने प्रतिफल - प्राकृतिक व्यक्तिलाई	५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(६) दफा ९२(१)(ज)	हुने
	अन्य व्यक्तिलाई	१.५ प्रतिशत		नहुने
१४.	ढुवानी सेवाबापतको तथा ढुवानी साधन भाडामा दिएबापतको भुक्तानी रकम	२.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(८) दफा ९२(१)(ट)	हुने एकलौटी फर्म बाहेकको प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा)

कर शिक्षा पुस्तिका

१५.	मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई हुवानी सेवा प्रदान गर्ने वा हुवानी साधन भाडामा दिने व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्ने रकममा	१.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(८)	नहुने
१६.	बासिन्दा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको क्षेत्रमा लगानी गर्न विदेशी बैङ्कबाट विदेशी मुद्रामा लिएको ऋणबापतको व्याज भुक्तानी	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(९)	हुने
१७.	उपभोक्ताले वस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम भुक्तानी कार्ड, इ-मनी (वालेट), मोबाइल बैङ्किङजस्ता विद्युतीय भुक्तानीका उपकरणबाट भुक्तानी गरेबापत प्रदान गरिने प्रोत्साहन रकममा	करकट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(१)(१०)	
१८.	कम्पनी वा साझेदारी फर्मले भुक्तानी गरेको लाभांश	५ प्रतिशत	दफा ८८(२)(क) दफा ९२(१)(क)	हुने
१९.	लगानी बीमाको लाभ भुक्तानी	५ प्रतिशत	दफा ८८(२)(ख) दफा ९२(१)(ग)	हुने
२०.	स्वीकृति नलिएको अवकाश कोषबाट लाभको भुक्तानी	५ प्रतिशत	दफा ८८(२)(ग) दफा ९२(१)(घ)	हुने
२१.	नेपालमा स्रोत भएको र व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित नभएको खण्डमा बासिन्दाबैङ्क, वित्तीय संस्था, सहकारी वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानून बमोजिम सूचीकृत भएका कम्पनीले कुनै प्राकृतिक व्यक्तिलाई निक्षेप, ऋणपत्र, डिभेन्चर तथा सरकारी बण्डबापत भुक्तानी गर्ने व्याज	६ प्रतिशत	दफा ८८(३) दफा ९२(१)(ङ)	हुने
२२.	बासिन्दाबैङ्क, वित्तीय संस्था, सहकारी वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानून बमोजिम सूचीकृत	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१) दफा ९२(१)(ड)	हुने

कर शिक्षा पुस्तिका

	भएका कम्पनीले करछुट पाउने संस्थालाई भुक्तानी गरेको ब्याज			
२३	प्राकृतिक व्यक्तिले गरेको व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित बाहेकका अन्य कुनै भुक्तानी	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(क)	
२४	पत्रपत्रिकामा प्रकाशित लेख रचना बापतको भुक्तानी	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(क १)	
२५	बासिन्दा बैङ्क वा अरु बासिन्दा वित्तीय संस्थालाई तिरेको ब्याज	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(ख)	
२६	कर छुट पाएको भुक्तानी	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(ग)	
२७	क्रेडिट कार्ड जारी गर्ने बैङ्कलाई तिरेको इन्टररिजिनल इण्टरचेन्ज शुल्क	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(घ)	
२८	सामूहिक लगानी कोष (म्युचुअल फन्ड) लाई भुक्तानी गरेको लाभांश र ब्याज	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(ङ)	
२९	आकस्मिक लाभ	२५ प्रतिशत	दफा ८८क(१) दफा २(१)(झ)	हुने
३०	साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकुद, पत्रकारिता, विज्ञान, प्रविधि तथा सार्वजनिक प्रशासनको क्षेत्रमा योगदान पुर्याए बापत प्राप्त हुने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पाँच लाख रुपियाँ सम्मका पुरस्कार	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८क(२)	
३१	ढेका वा करारबापत रु. ५० हजार भन्दा बढी रकमको भुक्तानी	१.५ प्रतिशत	दफा ८९(१)	नहुने
३२	गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी हुने वायुयान मर्मत तथा अन्य ढेका वा करार	५ प्रतिशत	दफा ८९(३)(क)	हुने
३३	गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी हुने पुनर्बीमा प्रिमियम र गैर बासिन्दा बीमा कम्पनीबाट पुनर्बीमाबापत प्राप्त हुने प्रिमियम रकमबाट दिईने कमिसन	१.५ प्रतिशत	दफा ८९(३)(ख)	हुने
३४	गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई हुने अन्य भुक्तानी	विभागले तोके बमोजिम/	दफा ८९(३)(ग)	हुने

कर शिक्षा पुस्तिका

		लिखित सूचना दिए बमोजिम		
३५	उपभोक्ता समिति मार्फत काम गराउने गरी गरिएको पचास लाख रुपियाँ भन्दा बढीको भुक्तानी रकममा	१.५ प्रतिशत	दफा ८९(३क)	नहुने

निकायका लागि लागु हुने करको दर (आय वर्ष २०८०/८१ का लागि)

क्र.स.	अनुसूची/दफा	व्यवसाय/निकायको विवरण/ आयको अवस्था	करको दर
१	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (१)	सामान्य व्यवसाय गर्ने निकाय	२५ प्रतिशत
२	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (२)	बैंङ्क, वित्तीय संस्था, सामान्य बीमा व्यवसाय वा दूर सञ्चार र इन्टरनेट सेवा, मुद्रा हस्तान्तरण, पुँजी बजार व्यवसाय, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैकिङ व्यवसाय, कमोडिटी दलाल व्यवसाय, चुरोट, विँडी, सिगार, खानेसुर्ति, खैनी, गुट्टुखा, पान मसला, मदिरा र वियरको कारोबार गर्ने वा नेपाल पेट्रोलियम ऐन, २०४० बमोजिम पेट्रोलियम कार्य गर्ने निकाय	३० प्रतिशत
३	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (३)	सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम दर्ता भएको सहकारी संस्थाले कर छुट हुने कारोबारबाहेकको कारोबार गरेमा देहाय बमोजिमका दरले कर लाग्ने: -नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित -उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित -महानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित तर बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको हकमा देहायको दरले कर लाग्नेछु : -नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित -उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित -महानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित	५ प्रतिशत ७.५ प्रतिशत १० प्रतिशत १० प्रतिशत १५ प्रतिशत २० प्रतिशत
४	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (३ख)	सार्वजनिक गुठीअन्तर्गत दर्ता भई सञ्चालित विद्यालय, महाविद्यालयको करयोग्य आयमा	२० प्रतिशत
५	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (६)	कुनै आय वर्षमा कुनै गैर बासिन्दा व्यक्तिको नेपालस्थित विदेशी संस्थापनले विदेश पठाएको आयमा	५ प्रतिशत

कर शिक्षा पुस्तिका

६	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (७)	कुनै आय वर्षमा ऐनको दफा ७० मा उल्लिखित आयको सम्बन्धमा कुनै गैर बासिन्दा व्यक्तिको करयोग्य आयमा, तर नेपालबाट अर्को विदेशी मुलुकमा पुग्ने गरी प्रस्थान नहुने जल यातायात, हवाई यातायात वा दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने गैर बासिन्दा व्यक्तिका हकमा	५ प्रतिशत २ प्रतिशत
---	------------------------------	---	------------------------

आर्थिक ऐन २०८१ ले गरेका छुट र सहूलियतका केहि प्रावधानहरू :

दफा २२ : करको दायरामा आजनेलाई छुट दिने सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) कुनै व्यक्तिले विगतमा कर लाग्ने आय आर्जन गरेको तर स्थायी लेखा नम्बर नलिएको भए त्यस्तो व्यक्तिले स्थायी लेखा नम्बर लिई आर्थिक वर्ष २०७८/७९ र २०७९/८० को बुझाउनु पर्ने आय विवरण र सोमा लाग्ने कर संवत् २०८१ साल फागुन मसान्तसम्म बुझाएमा सोमा लाग्ने शुल्क तथा व्याज मिनाहा हुनेछ
- (२) उपदफा १ बमोजिम आय विवरण र सो बमोजिम लाग्ने कर बुझाएमा सोभन्दा अधिका आय वर्षहरूको आय विवरण र सोमा लाग्ने कर, शुल्क तथा व्याज बुझाउनु पर्ने छैन।

दफा २३ : आय विवरण बुझाउन बाँकी करदातालाई छुट दिने सम्बन्धी व्यवस्था

स्थायी लेखा नम्बर लिई आय विवरण बुझाउन बाँकी रहेको करदाताले आय विवरण, सो आय विवरण अनुसारको आयकर र सोमा लाग्ने व्याजको पच्चीस प्रतिशतले हुने रकम संवत् २०८१ साल फागुन मसान्तसम्म बुझाएमा सोमा लाग्ने शुल्क तथा बाँकी व्याज मिनाहा हुनेछ ।

दफा २४ : मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने करदातालाई छुट दिने सम्बन्धी व्यवस्था

संवत् २०८० साल असार मसान्तसम्मको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको करदाताले आफूले बुझाउनु पर्ने कर विवरण, सो कर विवरण अनुसारको मूल्य अभिवृद्धि कर र सोमा लाग्ने व्याजको पचास प्रतिशतले हुने रकम संवत् २०८१ साल फागुन मसान्तभित्र बुझाएमा सोमा लाग्ने जरिवाना, थप दस्तुर तथा बाँकी व्याज मिनाहा हुनेछ।

दफा २६ : ढुवानी सेवाको कारोबार गर्ने व्यक्तिलाई मूल्य अभिवृद्धि कर मिनाहा सम्बन्धी व्यवस्था

(१) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई कारोबार गर्नु पर्ने ढुवानी साधनको भाडा तथा ढुवानी सेवाको कारोबार गर्ने व्यक्तिले संवत् २०७६ साल जेठ १५ गतेदेखि संवत् २०७८ साल जेठ १४ गतेसम्म मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता

भई वा नभई मूल्य अभिवृद्धि करयोग्य कारोबार गरी कर सङ्कलन नगरेको भए सो कारोबार रकमको एक प्रतिशतले हुने रकम संवत् २०८१ साल मंसिर मसान्तसम्म दाखिला गरेमा सोमा लाग्ने बाँकी कर, थप दस्तुर, ब्याज र जरिवाना मिनाहा हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कारोबारमा कर निर्धारण भई बक्यौता रहेको वा सो उपर प्रशासकीय पुनरावलोकन वा अन्य न्यायिक निकायमा विचाराधीन मुद्दा फिर्ता लिई कारोबार रकमको एक प्रतिशत हुने रकम संवत् २०८१ साल मंसिर मसान्तसम्म दाखिला गरेमा बाँकी कर र सोमा लागेको थप दस्तुर, ब्याज र जरिवाना मिनाहा हुनेछ ।

दफा २७ : आलु, प्याज र स्याउको आन्तरिक उत्पादनमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट सम्बन्धी व्यवस्था

नेपालमा उत्पादन भएका आलु, प्याज तथा स्याउको कारोबार गर्ने व्यक्तिले संवत् २०८१ साल जेष्ठ १४ गतेसम्म त्यस्तो कारोबार गरे वापत लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर सङ्कलन नगरेको भए त्यस्तो कर रकम र सो कारोबारमा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट कर निर्धारण भई बुझाउन बाँकी रहेको मूल्य अभिवृद्धि कर र सोमा लागेको ब्याज, थप दस्तुर र जरिवाना मिनाहा हुनेछ ।

ख्याल गर्नुपर्ने कुराहरू:

- व्यवसाय दर्ता हुने निकाय (घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, वाणिज्य कार्यालय, स्थानीय तह, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, औषधी व्यवस्था विभाग लगायत व्यवसायको प्रकृति अनुसार दर्ता गर्ने जिम्मेवारी पाएका निकायहरू) मा व्यवसाय दर्ता गरिसकेपछि सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व/करदाता सेवा कार्यालयबाट स्थायी लेखा नम्बर लिएर/ कर प्रयोजनका लागि दर्ता भएर मात्र व्यवसाय सुरु गरौं ।
- व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्र, स्थायी लेखा नम्बर दर्ता प्रमाण पत्र र अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको खरीद विक्री कारोबार गर्नका लागि प्राप्त गरेको इजाजत पत्रको प्रतिलिपि कारोबार स्थलमा सबैले देख्ने स्थानमा टाँस गरौं ।
- सुर्ती, चुरोट, पान पराग, गुट्खा, मदिरा लगायत अन्तःशुल्कजन्य वस्तुको कारोबार गर्दा अन्तःशुल्क इजाजत पत्र लिएर मात्र कारोबार गरौं ।

कर शिक्षा पुस्तिका

- सुर्तीजन्य पदार्थको कारोबार गर्ने इजाजतपत्रवालाले अलगगै स्थानबाट त्यस्तो पदार्थको कारोबार गरौं, मदिराको कारोबार गर्ने व्यवसायीले मदिरा र सुर्तीजन्य पदार्थको मात्र कारोबार गरौं ।
- मू.अ.कर लाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने करदाताले मू.अ.करमा दर्ता हुनु पर्ने दायित्व सृजना भएको मितिले ३० दिन भित्र कारोबार मू.अ.करमा दर्ता गराऔं । कुनै वस्तु वा सेवामा मू.अ.कर लाग्छ वा लाग्दैन भन्ने यकीन गर्नका लागि मू.अ.कर ऐन, २०५२ को अनुसूची १ अध्ययन गरौं । अनुसूची १ मा भएका वस्तु र सेवा करछुट वस्तु र सेवा भएकाले त्यस्ता वस्तु र सेवाको कारोबारमा मू.अ.कर छुट हुन्छ । अनुसूची १ मा सूचिकृत भएका बाहेक अन्य सम्पूर्ण वस्तु र सेवामा मू.अ.कर आकर्षित हुन्छ ।
- कारोबार स्थलमा सबैले देख्ने स्थानमा करपाटी राखी बजार अनुगमनको क्रममा हुने सम्भाव्य जरिवानाबाट बचौं ।
- व्यवसाय दर्ता भए पश्चात कारोबार सुरु गर्नु अघि र प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावण १ गते देखि सिरियल नम्बर १ बाट सुरु भएको तोकिएको ढाँचाको बिल ठेली छापी क्रमागत रुपमा प्रयोग गरौं । खरीद विक्री कारोबार गर्दा अनिवार्य रुपमा बिल बीजक लिने र दिने बानीको विकास गरौं । तोकिएको ढाँचाको बीजक प्रयोग नगरी लुज बिल, इस्टिमेट बिल जारी भएको देखेमा कर कार्यालयलाई जानकारी गराइ जिम्मेवार नागरिकको कर्तव्य पुरा गरौं ।
- मू.अ.करमा दर्ता भएको करदाताले प्रत्येक आर्थिक वर्षको स्वयंले प्रमाणित गरेको खरीद विक्री खातामा खरीद विक्रीको अभिलेख अद्यावधिक राखौं । मौज्जात पुस्तिका (Stock Book) समेत अद्यावधिक गरि राखौं ।
- वार्षिक ७ हजार ५ सय भन्दा बढीको कर दायित्व हुने डे ०३ करदाताले पुस मसान्त भित्र अनुमानित आय विवरण पेस गरी पुस महिनाको अन्त्यसम्ममा अनुमानित करको ४० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम, चैत्र मसान्त भित्र अनुमानित करको ७० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम र असार मसान्त भित्र अनुमानित करको शत प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम दाखिला गरी ३ किस्तामा आयकर दाखिला गरौं । डे ०२ आय विवरण (कारोबारमा आधारित कर -Turnover Tax) दाखिला गर्ने करदाताले पुस मसान्त भित्र अनुमानित आय विवरण पेस गरी पुस मसान्त सम्ममा पुस २० गते सम्मको कारोबारमा तोकिएको दर अनुसार लाग्ने कर र असार मसान्तसम्ममा असार २० गते सम्मको यथार्थ कारोबारको आधारमा असार महिनाको अन्त्यसम्म हुने कारोबार अनुमान गरी तोकिएको दर अनुसार लाग्ने करको

कर शिक्षा पुस्तिका

गणना गरि त्यस्तो कर रकमबाट पुस मसान्त भित्र दाखिला गरेको कर घटाई हुन आउने रकम दाखिला गरि २ किस्तामा आयकर दाखिला गरेर थप शुल्क र व्याज बाट बचौं ।

- मदिरा, सुर्तीजन्य पदार्थ लगायत अन्तःशुल्कजन्य वस्तुको कारोबार गर्ने इजाजत पत्र लिएका करदाताले प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि तोकिएको इजाजत दस्तुर दाखिला गरि श्रावण मसान्त भित्रै इजाजत पत्र नविकरण गराई अतिरिक्त जरिवानाबाट बचौं । (इजाजतपत्रवालाले चाहेमा ३ आर्थिक वर्षका लागि एकै पटक नविकरण दस्तुर दाखिला गरि नविकरण गराउन सक्ने व्यवस्था समेत अन्तःशुल्क ऐनले गरेको छ ।)
- मू.अ.करमा दर्ता हुने करदाताले दर्ता हुँदा कै बखत कार्यालयबाट युजर आइडी र पासवर्ड लिई प्रत्येक महिनाको कर विवरण र सो बमोजिम लाग्ने मू.अ.कर महिना सकिएको २५ दिन भित्र दाखिला गरि अतिरिक्त व्याज, थप दस्तुर र जरिवानाबाट बचौं ।
- प्रत्येक आ.व.का लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम स्वयम् कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ बमोजिम आ.व.सकिएको ३ महिना अर्थात असोज मसान्त भित्र आय विवरण दाखिला गरि अतिरिक्त शुल्कबाट बचौं ।
- एउटा कारोबारस्थलबाट एउटा मात्र फर्मको कारोबार गरौं/ एउटै कारोबारस्थलमा दुई वा सो भन्दा बढी स्थायी लेखा नम्बर भएका फर्मबाट कारोबार नगरौं ।
- आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद १७ (दफा ८७-९४) मा उल्लेख भएबमोजिम अग्रिम करकट्टी गर्नु पर्ने प्रकृतिको भुक्तानीमा भुक्तानीका बखत तोकिएको दरमा अग्रिम करकट्टी गरि महिना समाप्त भएको २५ दिन भित्र करकट्टी रकम र सो को विवरण सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व/करदाता सेवा कार्यालयमा दाखिला गरि अतिरिक्त शुल्क र व्याजबाट बचौं । करकट्टीको विवरण ETDS गरि अनलाईन मार्फत समेत पेस गर्न सकिनेछ ।
- व्यवसाय सँग सम्बन्धित खर्चका विल भरपाई, नगद खाता, बैंक खाता, पार्टी वाइज लेजर तयार पारि राखौं । पचास हजार भन्दा बढीको भुक्तानी अनिवार्य रूपमा बैंक मार्फत गरौं (अन्यथा खर्च दावी गर्न पाइदैन) । आय विवरण पेस गर्दा वास्तविक कारोबार उल्लेख गरी आय विवरणका सम्पूर्ण अनुसूचीहरू र पुर्ण वित्ति विवरण एकीकृत कर प्रणालीमा अपलोड गरी थप कर, शुल्क र व्याजबाट बचौं ।
- फर्ममा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (P-PAN) लिन लगाऔं । निजहरूको तलव भत्ता बैंक मार्फत भुक्तानी गरौं । तलव भत्ता भुक्तानी गर्दा

कर शिक्षा पुस्तिका

- करकट्टी गरेको रकम र सो को विवरण महिना भुक्तान भएको २५ दिन भित्र दाखिला गरौं ।
- दर्ता हुँदा पेस गरेको दरखास्त फाराममा उल्लेखित विवरणमा कुनै परिवर्तन भएमा त्यस्तो परिवर्तन भएको मितिले १५ दिन भित्र प्रमाण सहित कार्यालयमा आई कारोबारको विवरण अद्यावधिक गराई जरिवानाबाट बचौं ।
 - घरेलु मदिरा, अन्तःशुल्क स्टिकर नभएका तथा नक्कली मदिरा र सुर्तीजन्य पदार्थको खरीद विक्री र संचय नगरौं । कसैले अन्तःशुल्कको स्टिकर टाँस नभएका मदिरा, चुरोट, सुर्ती तथा गुट्खाको कारोबार गरेको देखेमा आन्तरिक राजस्व/करदाता सेवा कार्यालयलाई सूचना दिई अवैध मदिरा र सुर्तीजन्य पदार्थको कारोबार नियन्त्रण गर्न सहयोग गरौं ।
 - अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने व्यवसायीले अन्तःशुल्क इजाजतपत्रमा उल्लेखित प्रावधानहरूको अक्षरशः पालना गरौं ।
 - आय विवरण, मूल्य अभिवृद्धि करको विवरण तथा सो बमोजिम लाग्ने कर नबुझाई ननफाइलर रहेका व्यक्तिहरूले यथाशीघ्र विवरण र बक्यौता कर बुझाई आफ्नो हिसाब फरफारक गरौं । आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट हुनसक्ने कानुनी कारवाहीबाट बचौं । आर्थिक ऐन, २०८१ ले ननफाइलर रहेका करदाताहरूले २०८१ फाल्गुण मसान्तसम्म विवरण बुझाएमा छुट र सहूलियत सुविधा उपलब्ध गराएकोले यथासक्य छिटो कार्यालयमा उपस्थित भई छुट सुविधाको उपयोग गरि लाभान्वित बनौं ।
 - व्यावसायिक प्रयोजनका लागि रु. ५० लाख भन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका यस्तै प्रकृतिका अन्य संरचना निर्माण गर्दा मू.अ.करमा दर्ता भएको व्यक्ति मार्फत निर्माण गराऔं । दर्ता नभएको व्यक्ति मार्फत वा आफैले अमानतमा निर्माण गराएको भए दर्ता भएको व्यक्ति मार्फत निर्माण गराए सरह मानि मू.अ.कर दाखिला गरी जरिवाना, थप दस्तुर र व्याजबाट बचौं ।
 - कार्यालयबाट युजर आईडी प्राप्त गरी प्रत्येक आर्थिक वर्षमा करदाता पोर्टल मार्फत Know Your Taxpayer-KYT फाराम भरी आफ्नो विवरण अद्यावधिक गरौं । उक्त फाराम अद्यावधिक नगरी अन्य कुनै पनि सेवा प्राप्त गर्न नमिल्ने व्यवस्था एकीकृत कर प्रणालीमा गरिएको छ ।
 - राजस्व दाखिला गर्दा अनलाइन भौचर सृजना गरी भुक्तानीका क्रममा हुन सक्ने त्रुटीबाट बचौं ।

- सार्वजनिक निकायलाई ठेक्का वा करार अन्तर्गत वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्ने आपूर्तिकर्ता वा निर्माण व्यवसायीले सार्वजनिक निकायबाट भुक्तानी प्राप्त गर्दा कट्टा भएको ३० प्रतिशत मू.अ.कर रकम उक्त सार्वजनिक निकायले आफ्नो स्थायी लेखा नम्बर र मू.अ.करको सम्बन्धित राजस्व शिर्षकमा अलगगै दाखिला भौचरबाट दाखिला गरे/नगरेको यकीन गर्ने गरौं, समय मै दाखिला गर्न लगाउँ ।
- एउटा प्राकृतिक व्यक्तिको रोजगारी, लगानी र व्यवसाय (जति सुकै एकलौटी फर्म भएता पनि) का लागि एक मात्र स्थायी लेखा नम्बर (One Person One PAN) हुने हुँदा एकलौटी व्यवसाय दर्ता गराई स्थायी लेखा नम्बर लिई सकेका करदाताले रोजगारी वा लगानीका लागि छुट्टै स्थायी लेखा नम्बर लिन पाइदैन, सोही व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर प्रयोग गर्नु पर्दछ । एउटा एकलौटी फर्मबाट कारोबार गर्दै आएको करदाताले आफ्नो नाममा अर्को एकलौटी फर्म संचालन गर्दा नयाँ स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन नगरी पुरानै स्थायी लेखा नम्बरमा अतिरिक्त कारोबार थप गर्नका लागि निवेदन दिनु पर्दछ । तर साझेदारी फर्म वा प्रा.लि. संचालन गर्ने भए त्यस्तो निकाय प्राकृतिक व्यक्ति भन्दा फरक र छुट्टै कानुनी अस्थित्व भएको कृत्रिम व्यक्ति हुने भएकाले हरेक साझेदारी फर्म र प्रा.लि.का लागि छुट्टाछुट्टै स्थायी लेखा नम्बर लिनु पर्दछ ।
- व्यवसाय गर्दै आएको करदाताले व्यवसाय बन्द गरी रोजगारी गर्दा नयाँ व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन नदिई पुरानै एकलौटी फर्मको व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर दर्ता खारेज गराएर उक्त स्थायी लेखा नम्बरलाई व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बरमा Downgrade गराई सोही स्थायी लेखा नम्बर प्रयोग गर्नु पर्दछ । पहिले नै व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (Personal PAN) लिई सकेको करदाताले आफ्नो नाममा एकलौटी व्यवसाय दर्ता गरि कारोबार गर्दा व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन दिने क्रममा उक्त निवेदनमा अनिवार्य रूपमा साविकको व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गरी सोही व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (Personal PAN) लाई व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर (Business PAN) मा Upgrade गराउनु पर्दछ ।
- आफ्नो व्यवसाय बन्द गर्दा चालु आर्थिक वर्षसम्मको आय विवरण र सो बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने कर रकम समेत दाखिला गरेर कार्यालयबाट लगत कट्टाको सिफारिश लिई व्यवसाय दर्ता भएको निकाय (घरेलु, नगर/गाउँपालिका, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय वा व्यवसायको प्रकृति अनुसार आफ्नो व्यवसाय दर्ता गराएको अन्य निकाय) बाट व्यवसायको लगत कट्टा/ दर्ता खारेज गरी सो को प्रमाण सहित आन्तरिक

कर शिक्षा पुस्तिका

राजस्व/ करदाता सेवा कार्यालयमा व्यवसाय दर्ता खारेजीको निवेदन र कार्यालयले माग गरेका थप कागजातहरू पेस गरेर दर्ता खारेजी करपरीक्षण गराएर मात्र कारोबार बन्द गर्नु पर्दछ ।

- कुनै निकाय (साझेदारी फर्म वा प्रा.ली.) को विगत ३ वर्ष अधिसम्मको स्वामित्वको तुलनामा ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी स्वामित्व परिवर्तन भएमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ५७ बमोजिम निकायको स्वामित्वमा परिवर्तन भएको मानिने हुँदा निकायले आफ्नो स्वामित्वको सम्पत्ति वा आफूले बहन गरेको दायित्व निःसर्ग भएको मानी (Deemed Disposal) सम्पत्ति र दायित्वको बजार मूल्यमा मूल्यांकन गरी सो आ.व.को स्वामित्वमा परिवर्तन अधि र पछिको भागहरूलाई छुट्टाछुट्टै आय वर्षहरूको रूपमा मानी श्रावण १ देखि स्वामित्वमा परिवर्तन भएको मितिसम्मको अवधिका लागि स्वामित्वमा परिवर्तन भएको अवस्थामा पेस गर्नु पर्ने आय विवरण (Change in Control Income Statement- CIC) / उक्त मिति पश्चात असार मसान्तसम्मका लागि ऐनको दफा ५७ को उपदफा (२) मा उल्लेखित प्रतिबन्धहरू समेत पालना गरि आय विवरण पेस गर्नु पर्नेछ । यसरी नियन्त्रणमा परिवर्तन भएको अवस्थामा एकै आर्थिक वर्षमा दुई वा सो भन्दा बढी आ.व. सरह मानी आय विवरण पेस गर्नु पर्दछ ।
- Connect IPS मार्फत घरमै बसी तोकिएको सीमासम्मको कर रकम दाखिला गर्न सकिन्छ । Connect IPS मार्फत इजाजत दस्तुर दाखिला गरि करदाता स्वयमले Taxpayer Portal मार्फत अन्तःशुल्क इजाजत पत्र नविकरण गर्न सकिन्छ ।
- पहिलो पटक कार्यालयबाट युजर आइडी र पासवर्ड लिई इमेल ठेगाना, मोबाइल नम्बर लगायत Know Your Taxpayer- KYT अद्यावधिक गरेको करदाताले पासवर्ड विर्सिएमा Taxpayer Portal मार्फत आफैले रिसेट गर्न सकिन्छ ।
- व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (PPAN) का लागि Taxpayer Portal मार्फत अनलाईन आवेदन दिएको करदाताको आवेदन कार्यालयले रुजु गरी स्थायी लेखा नम्बर सहित सो को जानकारी करदाताको मोबाइल नम्बर र इमेल ठेगानामा प्राप्त गर्न सकिने हुँदा PPAN का लागि कार्यालयमा जानु पर्दैन । प्रमाण पत्र नै चाहिने भए नागरिकताको प्रतिलिपि सहित अनुकुलता मिलाएर कार्यालयमा गई प्राप्त गर्न सकिन्छ ।
- आय विवरण पेस गर्ने म्याद थपका लागि दिएको आवेदन कार्यालयबाट रुजु भइ सो को जानकारी SMS मार्फत दिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- डे-०१ आय विवरण पेस गर्ने करदाताको सहजताका लागि राजस्व दाखिला फाराममा नै आय विवरण समेत उल्लेख गरि आय विवरण र कर रकम एउटै भौचरबाट बैकमा

नै बुझाउने व्यवस्था गरिएको छ । सो को करचुक्ता प्रमाण पत्र समेत स्वचालित रूपमा करदाता पोर्टल मार्फत करदाता स्वयमले प्रिन्ट गर्न सक्ने र उक्त प्रमाण पत्रमा कार्यालयको सहि छाप समेत आवश्यक नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

- कुनै व्यक्तिले विभागमा म्याद भित्र पेस गरेको आय विवरण अन्यथा भई संशोधन गर्न चाहेमा विवरण पेस गरेको मितिले ३० दिन भित्र करदाता पोर्टल मार्फत संशोधित आय विवरण पेस गरी प्रमाण सहित कार्यालयमा पेस गरेर संशोधन गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- करपाटी अनिवार्य राख्ने गरौं ।
- दर्ता प्रमाण पत्र, इजाजत पत्र देखिने गरी राखौं ।
- बीजक (बिल) लिने/दिने गरौं ।
- नक्कली बीजक जारी नगरौं ।
- खाता सही तरिकाले राख्ने, अद्यावधिक गर्ने गरौं ।
- समयमै आय विवरण पेस गर्ने, कर दाखिला गर्ने गरौं ।
- आय विवरणमा वास्तविक कारोबार जनाई मिसम्याचजस्ता समस्याबाट बचौं ।
- करसम्बन्धी नयाँ वा थप गरिएका विषयबारे बुझ्न करदाता सेवा कार्यालयमा सम्पर्क गरौं ।

कर शिक्षा पुस्तिका

थप जानकारीको लागि:

- आन्तरिक राजस्व विभागको वेबसाइट www.ird.gov.np मा भएको करदाता शिक्षा मेन्युमा गई त्यहाँ राखिएका जानकारीहरू अध्ययन गरि लाभान्वित हुन सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विभागको फेसबुक पेज“ Inland Revenue Department Nepal ”(www.fb.com/inlandrevenue.nepal), ट्वीटर ह्याण्डल @IRD_Nepal र यस कार्यालयको फेसबुक पेज“ करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्क ”(www.fb.com/tsosandhikharka) वाट समेत करसम्बन्धी अद्यावधिक जानकारीहरू प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विभागको मोबाइल एप“ IRD Nepal” प्ले स्टोरबाट डाउनलोड गरि करसम्बन्धी अद्यावधिक जानकारी प्राप्त गर्न र सोही एप मार्फत करदाता पोर्टलमा लगइन गरि काम गर्न समेत सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विभागको टोल फ्रि नम्बर १६६००१४०००० ,आन्तरिक राजस्व कार्यालय कृष्णनगरको फोन नम्बर ०७६-५२०६३२,०७६-५२०६२७ र करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्कको फोन नम्बर मा समेत सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।
- आ.रा.का. कृष्णनगरको इमेल iro30@ird.gov.np र क.से.का. सन्धिखर्कको इमेल tso-sandhikharka@ird.gov.np मार्फत समेत थप जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

अनुरोधक

करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्क

सन्धिखर्क, अर्घाखाँची

{कार्यक्षेत्र: अर्घाखाँची जिल्ला}

कार्यालय: ०७७-४२०९२०/४२०९२१

सूचना अधिकारी: ९८५७०८६९२०

इमेल: tso-sandhikharka@ird.gov.np, tsosandhikharka@gmail.com,

वेबसाइट: www.ird.gov.np/branch/taxpayerserviceofficesandhikharka

विषयसूची

आय र आयकर:.....	१
व्यवसायका लागि स्थायी लेखा नम्बर अनिवार्य (आयकर ऐन, २०५८).....	१
स्थायी लेखा नम्बर (Permanent Account Number – PAN).....	२
स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि पेस गर्नुपर्ने कागजातहरूको विवरण.....	२
डे-०१ विवरण(आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४ (४)).....	४
डे-०१ विवरण भर्ने करदाताले दाखिला गर्नुपर्ने कर रकम.....	४
डे-०२ विवरण (दफा ४ (४क)).....	४
डे-०३ विवरण:.....	५
डे-०३ विवरण पेस गर्ने करदाताले दाखिला गर्नुपर्ने करको दर.....	५
डे-०४ आय विवरण.....	६
शुल्क र ब्याजसम्बन्धी व्यवस्था.....	६
आयकरतर्फ राख्नुपर्ने थप कागजातहरूको विवरण (दफा ८१).....	७
मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धी सामान्य जानकारी.....	७
मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था.....	७
मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था -श्रेसहोल्ड.....	८
मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था -अस्थायी दर्ता:.....	८
मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला तथा विवरण दर्ता अवधि:.....	८
शुल्क, ब्याज तथा थप दस्तुर.....	९
दर्ता खारेजी र दर्ता खारेजीको लागि पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू :.....	९
मू.अ. कर छुट वस्तु तथा सेवाहरू (मू.अ.कर ऐनको अनुसूची १).....	१०
मू.अ.कर प्रयोजनका लागि राख्नुपर्ने अभिलेख र कागजातहरूको विवरण.....	१०
अन्तःशुल्क.....	११
अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य औद्योगिक उत्पादनहरू.....	१२

अन्तशुल्क इजाजत पत्रका किसिम	१२
अन्तशुल्क इजाजत पत्र लिन आवश्यक कागजात	१३
दण्ड/सजाय/जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था	१४
कुन व्यवसाय गर्नेले कस्तो करपाटी राख्ने?	१५
E-TDS विवरण प्रविष्ट गरी आफैले रुजु गर्ने (Self-Verify) गर्ने प्रक्रिया.....	१५
अनिवार्य रूपमा विद्युतीय बीजक जारी गर्ने गरी तोकिएका थप करदाताहरू	१७
अन्य संशोधित व्यवस्थाहरू	१७
प्राकृतिक व्यक्ति (रोजगारी) को आयका लागि करको नयाँ स्ल्याब (आ.व. २०७९/८० देखि लागु)	१८
मिसम्याच सम्बन्धी आधारभूत जानकारी.....	१८
अनुसूची-१३ भर्दा गल्ती भए के गर्ने?	२०
भुक्तानीमा करकट्टी र करको दरसम्बन्धी जानकारी	२१
निकायका लागि लागु हुने करको दर (आय वर्ष २०८०/८१ का लागि)	२५
आर्थिक ऐन २०८१ ले गरेका छुट र सहूलियतका केहि प्रावधानहरू :	२६
ख्याल गर्नुपर्ने कुराहरू:	२७-३३